

§ 190

Närvaro genom deltagande på distans i sammanträden med kommunstyrelsens utskott

KSN-2020-01719

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att arbetsutskottet överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Sammanfattning

Under föreliggande extraordinära förhållanden har frågan om deltagande på distans för ledamöter och ersättare i nämnders utskott, aktualiserats. Gällande kommunallag medger närvaro genom deltagande på distans i sammanträden med kommunfullmäktige och nämnd. Frågan om utskott får ha sammanträde på distans, är inte reglerad i kommunallagen och berörs inte i lagens förarbeten. Närvaro genom deltagande på distans förutsätter att nämnden beslutar om att tillåta det och beslutar på vilket sätt deltagandet ska ske samt vad som i övrigt ska gälla för sådant deltagande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 14 maj 2020

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2020-05-26

Diarienummer:
KSN-2020-01719

Handläggare:
Lena Grapp

Närvaro genom deltagande på distans i sammanträden med kommunstyrelsens utskott

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslutar

1. **att** tillåta närvaro på distans i sammanträden med styrelsens utskott,
2. **att** distansdeltagande ska ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor,
3. **att** det ska föreligga särskilda skäl för att deltagande på distans ska få ske,
4. **att** ordföranden i utskottet avgör om deltagande på distans ska medges, samt
5. **att** detta beslut ska gälla till den 31 december 2020, eller tills annat beslutas.

Ärendet

Under föreliggande extraordinära förhållanden har frågan om deltagande på distans för ledamöter och ersättare i nämnders utskott, aktualiserats. Gällande kommunallag medger närvaro genom deltagande på distans i sammanträden med kommunfullmäktige och nämnd. Frågan om utskott får ha sammanträde på distans, är inte reglerad i kommunallagen och berörs inte i lagens förarbeten. Närvaro genom deltagande på distans förutsätter att nämnden beslutar om att tillåta det och beslutar på vilket sätt deltagandet ska ske samt vad som i övrigt ska gälla för sådant deltagande.

Föredragning

Enligt 6 kap. 24 § kommunallagen, KL, ska fullmäktige besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i en nämnds sammanträden på distans.

Enligt 6 kap. 24 § kommunallagen, KL, ska fullmäktige besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i en nämnds sammanträden på distans. Deltagande på distans ska ske på det sätt som anges i 5 kap. 16 § ”genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor”.

Kommunallagen innehåller inga specifika regler om deltagande på distans i sammanträden med utskott. Inte heller förarbetena till bestämmelserna om distansdeltagande, berör frågan. Vad som står klart är att det inte finns något uttryckligt förbud mot distansdeltagande i utskott och frågan är såvitt känt inte rättsligt prövad.

Sveriges kommuner och regioner, SKR har anfört¹ att fullmäktige kan besluta om arbetsformer för utskotten genom nämndreglementena med stöd av 6 kap. 44 § KL. Nämnderna har också, i viss utsträckning, en rätt att besluta om sina interna arbetsformer. Vidare anför SKR att distansdeltagande i nämndutskott bör kunna ske om fullmäktige har gett nämnderna rätt att tillämpa distansdeltagande enligt 6 kap. 24 § KL. Slutligen anför SKR att ett utskott är hierarkiskt underordnat nämnden och utskottet kan därmed inte självt besluta om att hålla sammanträden på distans.

SKR rekommenderar en kommun som avser att tillåta närvaro på distans i sammanträden i utskotten, att kommunen ställer samma krav på distansdeltagande i dessa sammanträden, som vid distansdeltagande i fullmäktige och nämnder.²

KL 5 kap. 16 § har följande lydelse: ”Ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans om fullmäktige har beslutat det. Deltagandet ska i sådant fall ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.”

4 § i arbetsordningen för kommunfullmäktige i Uppsala har följande lydelse:

”Fullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.”

9 § i Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder har följande lydelse:

”Kommunstyrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

¹ Promemoria: Sammanträden med fullmäktige, nämnder och styrelser m.m. i kommun, region och kommunalförbund under spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19, s. 16, <https://skr.se/download/18.5e325b9d171dad3b5791b265/1588595578021/Kommunala-sammantraden.pdf>

² SKR: Frågor och svar om fullmäktige- och nämndsammanträden på distans, <https://skr.se/covid19ochdetnyacoronaviruset/fullmaktigeochnamndsammantraden/fragorochsvaromfullmaktigeochnamndsammantradenpadistans.33010.html#5.62419770171ac57cf5b96027>

Ledamot som önskar delta på distans ska senast fem (5) dagar i förväg anmäla detta till kommunstyrelsens/nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.”

Mot bakgrund av innehållet i KL och de bestämmelser som finns i kommunfullmäktiges arbetsordning samt Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder, föreslås att följande ska gälla för närvaro genom deltagande på distans i sammanträden med nämndens utskott:

- distansdeltagande ska ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor,
- det ska föreligga särskilda skäl för att deltagande på distans ska få ske,
- förhandsanmälan om deltagande på distans ska ske tre dagar före utskottssammanträdet, samt
- ordföranden i utskottet avgör om deltagande på distans ska medges.

Att det ska föreligga ”särskilda skäl” för att ett distanssammanträde ska få äga rum, markerar att distanssammanträden ska vara ett komplement till sammanträden med fysisk närvaro. I förarbetena ges som exempel på särskilda skäl att någon ledamot på grund av långa avstånd, funktionsnedsättning eller väderförhållanden har svårt att komma till sammanträdet eller att ett ärende brådskar. Även den omständigheten att ledamöter och ersättare som är äldre än 70 år eller tillhör en riskgrupp som, enligt Folkhälsomyndigheten ska begränsa sina nära kontakter, bör kunna betraktas som särskilda skäl.

Ljud- och bildöverföring måste ske på sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra. Det är alltså inte tillräckligt att de som är närvarande i sammanträdeslokalen kan se den distansdeltagande ledamoten. Den distansdeltagande ledamoten måste även kunna se samtliga övriga deltagare. Om flera ledamöter deltar på distans måste även de kunna se varandra. Ljud- och bildöverföringen måste dessutom vara stabil och av hög kvalitet. Om kvaliteten försämras eller förbindelsen bryts måste sammanträdet avbrytas tills en förbindelse av sådan kvalitet har återupprättats att alla åter kan sägas delta på lika villkor.

Utskottssammanträden sker inom stängda dörrar. Ordföranden måste därför, genom att ställa frågor till distansdeltagaren, försäkra sig om att inte obehöriga kan höra vad som sägs eller se det som visas. Om de ärenden som ska behandlas av utskott utgörs av ärenden som innefattar uppgifter som omfattas av sekretess, måste ordföranden även beakta denna omständighet vid ställningstagande om deltagande på distans ska tillåtas. Det innebär även att tekniska förutsättningar måste föreligga som garanterar att obehöriga inte får del av det som avhandlas på sammanträdet. Om det inte kan garanteras bör ordföranden inte tillåta deltagande på distans. I dagsläget finns inte tekniska förutsättningar i Uppsala kommun, att genomföra digitala möten där ärenden som behandlas innefattar uppgifter som omfattas av sekretess. Om det inte kan garanteras att obehöriga inte kan höra eller se sammanträdet eller om det saknas tekniska förutsättningar att genomföra möten där sekretesskyddade uppgifter avhandlas eller kan komma att avhandlas, ska ordföranden inte tillåta närvaro på distans i mötet.

Skälet till förslaget att förhandsanmälan måste göras om en ledamot önskar närvara genom deltagande på distans är att ordföranden måste få tid på sig att ta ställning till om närvaro på distans ska tillåtas, eller om en ersättare ska kallas in. Det föreslås att nämndens ordförande avgör om närvaro på distans får ske.

Ekonomiska konsekvenser

Distansdeltagande kräver att finns tekniska förutsättningar för deltagande på distans. Sammanträden med deltagande på distans kommer även att innebära ökade personella resurser för att sammanträdena ska kunna genomföras i praktiken. Sammantaget är det inte osannolikt att sammanträden med närvaro genom deltagande på distans kan komma att innebära ökade kostnader.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 26 maj 2020

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör